

men i Digeloven er det en Fortrinsret, saaledes at det, som skal betales, gaar forud for Prioriteter i Ejendommen. Jeg ved, som sagt, at man skal være meget forsigtig hermed, men det er et Jordforbedringsmiddel af en egen Slags, her er Tale om, og jeg tror ikke, at en saadan Bestemmelse kunde drage Konsekvenser efter sig. Der kan neppe nævnes andre Forhold, om hvilke man kan sige, at naar man skal tage en saadan Bestemmelse her, maa man ogsaa gøre det for det eller det Forhold, f. Eks. naar man skal dræne, købe Kunstgødning o. s. v.; disse Forhold kan ikke sammenlignes med det her omhandlede Forhold. Der var for et Par Aar siden, saa vidt jeg husker i 1911, i Hedeselskabets Tidsskrift en meget interessant Artikel, i hvilken der gøres opmærksom paa Forhold en lignende Sag vedrørende nede i Slesvig. Der har man det netop ordnet saaledes, at den her omhandlede Udgift hviler paa Jorden og altsaa har Fortrinsret fremfor Prioriteter. Naar der dannes et Mergelinteressentskab, naar altsaa en Kreds af Mænd bestemmer sig til at ville have Mergel paa deres Jorder, bliver der indført paa hvert enkelt Matrikelnummer, hvor megen Mergel der skal til dette Matrikelnummer, det bliver en første Prioritet, som gaar forud for dem, der allerede er paa Ejendommen. Det tror jeg er meget heldigt, og jeg ønsker meget, at man kunde komme ind paa en lignende Ordning her. Først da vil det solidariske Ansvar, som er saa ubehageligt for mange, i Virkeligheden ingen Betydning faa. Det ærede Medlem fra Varde (S. Sørensen) sagde: Naar vi faar det, som staar i Lovforslaget, maa vi være tilfredse, saa kan vi se Tiden an. Men kunde vi blive enige om, at det, jeg her har fremført, er det rigtigste, det konsekventeste, hvorfor saa ikke øjeblikkelig gennemføre det, saa behøvede vi ikke senere at forandre denne Lov. I alt Fald vil jeg anbefale, at de Tanker, jeg her har fremsat, bliver tagne under Overvejelse i det kommende Udvalg.

Landbrugsministeren (*Anders Nielsen*):

Jeg takker de ærede Ordførere for de forskellige Grupper for den venlige Modtagelse, de har givet dette Lovforslag; dog beklager jeg at maatte undtage det ærede Medlem fra Thisted (Hornstrup). Den ærede første Taler (Mølgaard-Nielsen) berørte Forhold, der er indenfor Selskaberne, idet Mergelselskabernes Bestyrelser skal paa-se, at Mergelen udbringes fra Interessenternes Dynger ratevis efterhaanden, men ogsaa kun efterhaanden, som den er betalt af Inter-

senterne, og satte det i Forbindelse med det, der tilsigtes ved det her foreliggende Lovforslag. Jeg vil mene, at det er et indre Selskabsanliggende, som man ikke skal sætte i Forbindelse hermed. Det maa man ordne derude i Selskaberne, som man vil, og som man finder det foreneligt med, hvad der er hensigtsmæssigt i Betragtning af det solidariske Ansvar, hvorpaa disse Selskaber bygger. Det er i alt Fald Kommunalbestyrelserne uvedkommende i det Forhold, som Kommunalbestyrelserne sættes i til denne Sag.

I øvrigt glædede det ærede Medlems Udtalelser mig særdeles saavel som Udtalelserne fra det ærede Medlem fra Helsingør (Christian Rasmussen), det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Ferdinand Nielsen), det ærede Medlem fra Varde (S. Sørensen) og den sidste ærede Taler (Brorsen). Det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds havde en enkelt Indvending. Han mente, at man skulde indhente Indstillinger fra Sogneraadet i det Distrikt, hvorigennem Sporet skal føres, i Stedet for fra Amtsradet. Jeg skulde dog mene, at hvor Spørgsmaalet er saa alvorligt som ved Ekspropriation, selv om det kun er til midlertidig Brug, af Privatmands Jord, bør man høre den overordnede kommunale Institution og ikke blot nøjes med den lokale. Man vil vist ikke finde noget tilsvarende til det, det ærede Medlem ønskede, og jeg antager heller ikke, at det ærede Medlem ved nærmere Overvejelse vil fastholde dette sit Standpunkt.

Til det ærede Medlem fra Thisted (Hornstrup) skal jeg sige, hvad der for Resten allerede er bemærket overfor ham, at naar han gentagende fremhævede, at der ikke, siden Loven om Ekspropriationsret for Rindum Mergelbaneselskabet blev vedtaget, har været noget Andragende fremme, der kunde give os Anledning til at sætte os i Bevægelse vedrørende dette Spørgsmaal, har han overset, hvad der staar i Motiverne, og som naturligvis refererer sig til de faktiske Forhold. Der staar der: „Siden da” — altsaa netop siden 1910 — „er der fra flere Mergelsporselskaber og fra det danske Hedeselskab til Landbrugsministeriet indkommet Andragender om, at der maatte blive tilvejebragt en almindelig Lovhjemmel til tvungen Afstaaelse af Grund til midlertidig Benyttelse ved Anlæg af Mergelspor”. Det maa det ærede Medlem have overset. Der er netop et stærkt udbredt Ønske hos Mergelselskaberne understøttet af det danske Hedeselskab i saa Henseende. Det er det, der har foreligget